

Sort Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunda yerli populyasiyadan fərdi seçmə yolu ilə alınmışdır. 2009-cu ildən respublikada rayonlaşdırılmışdır.

Tezyetişəndir, kütləvi cücərtildən ilk meyvələrin texniki yetişkənliyinə qədər 86-88 gün, bioloji yetişkənliyinə qədər 108-110 gün keçir.

Texniki yetişkənlik fazasında meyvələrin forması uzun xortumabənzər konusvari olub, rəngi texniki yetişkənlikdə açıq-yaşıl, bioloji yetişkənlikdə qırmızıdır. Meyvənin səthi zəif dalğavari, qabığı nazik, ətirlidir. Bir meyvənin çəkisi 48-50 q-dır. Meyvə divarının qalınlığı texniki yetişkənlikdə 2-3, bioloji yetişkənlikdə 3-4 mm-dir.

Meyvənin tərkibində həm texniki, həm də bioloji yetişkənlikdə quru maddənin miqdarı 5,5-6,9 %, ümumi şəkər 2,4-3,0 %, vitamin C-nin miqdarı 110-138 mq %-dir.

Respublikanın müxtəlif bölgələrində sortun əmtəlik məhsuldarlığı 370-390 sentner təşkil edir.

Məişətdə təzə halda, konserv sənayesində müxtəlif konservlərin hazırlanmasında qiymətli xammal kimi istifadə edilir.

Şirin bibər bitkisi üçün ən yaxşı sələf bitkiləri baş kələm, xiyar, noxud

və çoxillik otlar hesab edilir. Bu bitki üçün mexaniki tərkibcə yüngül, humusla zəngin, qida maddələri ilə optimal təmin edilmiş torpaqlar ən əlverişli hesab edilir.

Sortun toxumları bölgələr üzrə optimal müddətlərdə isti şitilliklərdə səpilir və şitillər pikirovka üsulu ilə 45-50 gün müddətində becərilir. Bölgələrin iqlim şəraitindən asılı olaraq əkin üçün hazır şitillər aprelin ikinci yarısından mayın əvvəllərinə qədər olan müddətdə açıq sahədə 70x35 sm sxemi üzrə əkilir.

Vegetasiya dövründə, şirin bibərin əkin sahəsində qəbul edilmiş aqrotexniki tədbirlər kompleksinə uyğun becərmə işləri aparılır.

Bibərin elit toxumçuluğunun yüksək səviyyədə aparılması ilk növbədə cücərmə enerjisi və faizi yüksək olan toxumların səpilməsindən, sonra keyfiyyətli və sağlam şitillər hazırlanmasından, əkin aparılacaq sahənin suvarma rejiminin təşkilindən, relyefinin düzgünlüyündən, torpağın üzvi və mineral gübrələrlə tam təmin olunmasından çox asılıdır.

Zümrüd sortunun bioloji və təsərrüfat əhəmiyyətli göstəriciləri

Əsas bioloji və təsərrüfat qiymətli göstəricilər	Faktiki göstəricilər
I Fazalar üzrə vegetasiya müddətləri, günlə	
- səpindən kütləvi çıxışa qədər;	9-11
- kütləvi çıxışdan çiçəkləməyə qədər;	73-77
- kütləvi çıxışdan texniki yetişkənliyə qədər;	86-88
- kütləvi çıxışdan I yığma qədər;	90-95
- kütləvi çıxışdan bioloji yetişkənliyə qədər;	105-110
- birinci yığımdan məhsulun 25% yığımına qədər;	28-30
- məhsulun 25% yığımından 75% yığımına qədər;	25-30
- meyvənin eyni vaxtda yetişmə müddəti; (yəni texniki yetişmənin başlanğıcından kütləvi yetişkənliyə qədər)	
- meyvə vermə müddəti	100-105
II Məhsuldarlıq, s/ha	400-430
- bir meyvənin kütləsi; q-la;	45-50
- meyvənin istifadə olunan hissəsi, %-lə;	85-90
- meyvə divarının qalınlığı, mm-lə;	2-3
III Konservləşdirilmiş məhsulun ümumi qiyməti, balla	4,8-5,0
IV Fuzarioz soluxması xəstəliyinə tutulması, %-lə	2,0-2,2
V Gübrəyə münasibəti	yüksək
VI Keyfiyyət göstəriciləri	
texniki yetişkənliyində:	
- quru maddənin miqdarı, %	5,3-5,5
- ümumi şəkər, %	2,4-2,5
- vitamin C, mq %;	110,0-113,0
bioloji yetişkənliyində:	
- quru maddənin miqdarı, %	6,5-6,9

- ümumi şəkər, %;	3,0-3,2
- vitamin C, mq %;	135,0-138,0
VII Meyvənin morfoloji göstəriciləri;	
- rəngi	
- texniki yetişkənlikdə	açıq-yaşıl
- bioloji yetişkənlikdə	qırmızı
- qabəği	nazik
- uzunluğu, sm	7,0-8,5
- eni, sm	2,0-2,3
- dadı	şirin
- qoxusu	xoş aromatl
- toxumun miqdarı	orta
VIII 1000 ədəd toxumun orta kütləsi, q	5,5-6,5
IX 1 kq-da olan toxumun miqdarı, min ədədlə	145-150

Zümrüd sortunun 1 ha yüksək sort təmizliyinə məxsus əkin sahəsindən 50-150 kq yüksək reproduksiyalı toxum istehsal edilir. Sortun toxumları adi şəraitdə normal cücərmə qabiliyyətini 2-3 il ərzində saxlaya bilər.

**Azərbaycan Respublikası
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu**

**Şirin bibərin
ZÜMRÜD
sortu**